ტარტაროზი

№ 7—(10) გაზ. „მუშა"-ს ორკვირეული უფასო დამატება. № 7—(10)

დღესაც სინჯავენ თავის იღბალს განწირულს, მაგრამ
— საგუშაგოზე ჯარისკაცი სდგას უფრო მაგრად.

ყოველ დაპრაზე ასე არის და ასე ხდება:
ჩვენი არასდროს. მხოლოდ მათი ყოველთვის ტყდება.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ტარტაროზის საპარიკმახეროში

შენც სსს და მეც სსს
ანუ გაკრეჭილი მღვდელი.

იყო ჩვენს სოფლად თომა,
და როგორც მღვდელსა—მასაც
უყვარდა აშიკობა
და არ უარობდა სმასაც.

—

სულ ყველას სიყვარულსა
ითხოვდა მაცხოვარი
და ქრისტეს ამა მცნებას
იცავდა ეს მოძღვარი.

—

ამბობდა—სხვისი ცოლი
გიყვარდეს უფრო მეტად;
თვისი მიგაჩნდეს ნუშად
და სხვისი ტკბილ კამფეტად.

—

ჰყავდა მას ცოლი პუპი
მეტად მსუქანი ქალი,
მაგრამ გოგიას-ცოლზე
მაინც რჩებოდა თვალი.

—

უნდა სიმართლე ითქვას
—პუპიც თვის ქმარსა ჰგავდა;
გოგიას სიყვარულსა
იგიც თვის გულში ჰრავდა.

—

იცოდენ ეს გოგიამ
და ძისმა ცოლმა მარომ
და გადასწყვიტეს იმათ
თვითონვე დაეხმარონ

—

დაღამდა... წვიმა მოდის
ღამეა მეტად ბნელი.
გააწყო სუფრა მარომ,
მიიპატიჟა მღვდელი.

დასცალა სამი ბოთლი
და დათვრა სწრაფ მოძღვარი;
კუთხეში გადისროლა
ანაფორა და ჯვარი.

ლეკურიც დაუარა...
მიწვა ლოგინზე მთვრალი...
ტრიალებს ჭერი... სახლი...
დახუჭა თომამ თვალი.

— და ჩაეძინა ტკბილად...
ამ დროს გაიღო კარი
და შემოვიდა სახლში
გოგია მაროს ქმარი.
შეხედა: ღრმა ძილშია,
აიღო მაკრატელი
და ცოლიც მიეხმარა
—გაკრიჭეს თომა მღვდელი.

—

მაგრამ მარტო ეს თომას
გოგიამ არ აკმარა;
რა მორჩა მის გაკრეჭას
პუპისკენ გაეჩქარა.
ცოლს უთხრა—ნაშუაღამეს
გამოაღვიძე თომა,
თითქოს მოვედი უცბად
რათა დაეტყოს კრთომა;
თითქოს მე ვიდგე კართან,
მას არ გაუღო კარი,
ფანჯრიდან გაისტუმრე,
ხელში მიეცი ჯვარი.

—

ავიდა აივანზე...
პუპის ოთახში ბნელა..
გოგიამ ჩაიცინა,
დააკაკუნა ნელა.

ჰყივიან შორს მამლები
და ტკბილად სძინავს თომას.
ეტყობა სიზმარშია,
არ ფიქრობს ის ადგომას.
მაგრამ დრო დადგა და მას
დაუფრთხო მარომ ძილი
და თომაც წამოვარდა
სასწრაფოდ ვით შეშლილი
— მამაო, დავიღუპე,
მოვიდა ჩემი ქმარი...
გადაჰხტი ფანჯრიდანა...
ჰა, ანაფორა, ჯვარი...
თომამ ისკუპა გარედ,
მოისმა მისი კვნესა:
თურმე საბრალო გვერდით
დაეცა მოჭრილ ხესა.
მაგრამ მოჰკრიბა ძალა,
მოჰკურცხლა სახლისკენა;
შიშით და ტკივილებით
მას ჩაუვარდა ენა.

—

ავიდა აივანზე,
მიადგა ფანჯარასა,
შეხედა, წააყურა—
თვალები ხედავს რასა?!!
ხელი იტაცა წვერში—
მაგრამ ხადა ხარ წვერო?!
შემდეგ შეეხო თმასა—
არ არის ერთი ღერო.

—

მიხვდა ყველაფერს თომა
და გული გაიმაგრა;
ჩვეულებრივად კარზე
დააკაკუნა მაგრად...

—

გოგიამ თავს უშველა..
— ქმარს შეეგება ცოლი...

შეხედა თომას—შეჰკრთდა
შიშისგან ანათრთოლი...

„რა მოგივიდა, თომა?
„რა არის შენსა თავსა?
„ნუ თუ მოძღვარი კაცი
„შევბოდი საქმეს ავსა?".

— **შენც სსს და მეც სსს**, პუპი
ქვით ვართ ორივე ჩვენა;
ვიცი ვინც გყავდა წეღან
და სჯობს გავკმიდონ ენა—

„კი მაგრამ ხვალე, თომა
„შინ როგორ უნდა სწირო?.
„დავკარგეთ საკურთხები
„და როგორ არ ვიტირო?!

— გავიპარსები დილით,
ვიქნები ბიჭი კოხტა;
ნუ სტირი დაკარგულზე,
რაც მოხდა უკვე მოხდა—
— გამოვაცხადებ ხალხში,
რომ ვტოვებ მე ჩემს მღვდლობას'
ვიცი ამისთვის ბევრი
მეტყვიან დიდ მადლობას.—
— მივმართავ: თქვენი ძმა ვარ,
ჩამწერეთ თქვენს სიაში.
„სოციალ-დემოკრატი".
მიმიღეთ პარტიაში.—
— საქმეს ვერ არგებ, თუნდაც
თავი იტეხო ქვითა;
ეხლა **შენც სსს და მეც სსს**
და ორივე ვართ ქვითა.—
„ხელი გაუხმეს ვინც შენ
„გაგპუტა, როგორც ბატი".
— ნუ სწყევლი, პუპი... მე ვარ
„სოციალ-დემოკრატი".

„ვიზინტი".

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„ნალოგი“

(სცენა ავეტიქას საწვრიმალოში)

მყიდველი.—ერთი გირვანქა ყველი ამიწონეთ.

ვაჭარი.—(უწონის). ინებეთ.

მყიდველი.—რა გერგებათ?

ვაჭარი.—ოთხი აბაზი.

მყიდველი.—(გაკვირვებული) რაო? რამდენი აბაზი?

ვიჭარი.—ოთხი აბაზი.

მყიდველი.—რაო, კაცო რა ამბავია?!..

ვაჭარი.—როგორ თუ რა ამბავია ჩემო ძმაო? ეს გადასახადები რო არის, ეს ამ ყველმა უნდა გადაიხადოს.

მყიდველი.—მერე და რამდენი გადასახადია ვითომ?

ვაჭარი.—რამდენი და რამდენიც თავზე ბალანი მაქვს.

მყიდველი.—(ათვალიერებს ვაჭრის მელოტ თავს) მაშ ბევრი არ ყოფილა, რადგანაც თქვენ ბალანი თითებზე ჩამოსათვალი გაქვთ.

ვაჭარი.—ნუ ხუმრობ თუ ძმა ხარ: გაიხედავ და მოვა იზვეშჩენია, რასტვორის ნალოგი გადაიხადეთ; ავდგები და მივდივარ გორისპოლკომში, ჩავდგები ოჩერედში და გადავიხდი, მეორე დღეს, სიფთა არც კი მაქვს აღებული, მოდის კიდევ იზვეშჩენია: პატენტის სროკი გავიდა, ახალი უნდა აიღოო. მეც ვიღებ, მეტი რა გზაა. ვფიქრობ, ახლა კი დავისვენე თქო.—შენც არ მომიკვდე! ორი დღის შემდეგ მოდის იზვეშჩენია:—პირდაპირი (ანუ პრიამოი) ნალოგი შემოიტანეო! შემაქვს; თან ვამბობ: ეს რა ხათას გადავეკიდე?! სუბსარქის, შენ დამიფარე თქო!

ამასაც არ ჯერდებიან!

მოდის კიდევ ის ოხერი იზვეშჩენია: არა პირდაპირი ნალოგი მოიტანეო! ბიჭი ხარ და ნუ მიიტან! დუქანს მიგიკეტენ. მიმაქვს.

ლონე მიხდილი და ჯიბე გამოცალიერებული მოვდივარ. გადის რამოდენიმე დღე; გავიხედოთ, ის ვერანა იზვეშჩენია კიდევ მოდის. — ცელევოი ნალოგი შემოიტანეო, თორემ ამ დუქანს მიგიკეტამთო!.. ვაჰ, კაცო, ეს რა ჭირს გადავეკიდე, ეგ ცელევოი რაღაა მეთქი.

თურმე იცი რის ნალოგია? მუშებს ბინები უნდა აუშენონ და გადასახადი ჩვენთვის შეუწერიათ. ჩვენ ვაჭრები თურმე არა მშრომელ ხალხში ჩაუწერივართ.

მოდი და ამდენი ნალოგის შემტანი საქონელს ნუ გააძვირებ; იმ ოხერ კომპერატიას არაფერი ნალოგი არა აქვს და რა გასაკვირია, რომ იაფად გაყიდოს!

ჩემ დუქანში მუშტარი იშვიათად დადის და ვინც დადის, იმასაც თუ ორ აბაზიანი ყველი ოთხ აბაზათ არ მივყიდე, ჩემ ცოლშვილს ვინ აჭმევს. მაინც ის ოხერი სულ ახალ-ახალ მოდნის კაბებს მთხოვს!

ოჰ! გორისპოლკომის თავმჯდომარევ! ჩემის ცოდვით კაი რამე არ მოგივა, ემოდენა ნალოგები სულ შენი მოგონილია.

აბახი.

როგორ იყო წინედ

პიმპილაური პირაწვაძე

საშინელი ამბავი, რომელიც მოხდა მიუხედავად იმისა, რომ სრულიად არ უნდა მომხდარიყო

ამ ამბავს მე დავიწყებ ისე, რომ აჯაბსანდალის ნაცვლად ყაურმა არ გამოვიდეს. (ყოველ შემთხვევაში არც ყაურმაა ძალიან უგემური).

იყო თბილისში დუროვი, კაცი ღვთისაგან სვიანი.
მოთამაშე და მგეშველი, ტეხნიკი, განგებიანი
მის გამოსვლებსა დაესწრო ბრძენ—უგუნური—ჭკიანი
და მან მოაწყო რკინის-გზა რელსიან-სადგურიანი.
აჭკვიანებდა კაცებსაც, (ეს კაცი ბრძენთა-ბრძენია);
მაგრამ ვაი რომ საბრალოს მყის შეუმოკლეს დღენია.
ზოგს რკინისგზელსა ეწყინა და მით გაუჩნდათ სენია.
სთქვეს—ეს რკინის-გზა უთუოდ, დაცინვა არის ჩვენია.

ამ დროს ამ ქვექნად ტარტაროზს ჰყავდა ძლიერი კუდია.
ვერ ასცდებოდა მის თვალებს ავაზაკი და ქურდია.
განურჩევლად ცოცხავდა, იყო კოჭლი თუ მრუდია
და ამ საქმისთვის მას ერთხელ ლამის მოხადეს ქუდია.

სხვა ძე არ ესვა ტარტაროზს მართ ოდენ დასთა დასული.
დუროვის მჭვრეტელს წაერთვა გული, გონება და სული.
აილო, დრამა დასწერა მუზაში ცამდის ასული,
შიგ გამოხატატა მამალი, დედლებთა რიგში გასული.

ეწყინა ესე ვილაცას, სთქვა—ეს რა მიუქარავსო;
ტარიელი ვარ ჯან-ღონით, წივაქცევ დამპალ კარავსო.
ვინ ჩამოსულა დუროვი, ალბად რაღაცას ჰფარავსო;
ვუტირებ მე მას დედასა, საქმეს ვიქ გულშემზარავსო.
რა ესმა ესე დუროვსა, ყალყზე დათდგა თმანია.
აწ ამისთანა სარკაზმით ჩვენ ვინ მოგვივა სხვანია.
წასულა და თან თავისი მამალიც წაუყვანია

აქა ამბავი მეორე, უფრო საშინელი, რომელიც გადახდა სტამბულის ვაჭარს, როცა დარდანელისკენ მიფრინავდა

იყო სტამბულში მედუქნე, უხვი პურმარილიანი.
მისი დუქნების კარები მარადის იყვნენ ღიანი;
შიგ შედიოდა მრავალი უმღვთო და მაღალმღვთიანი
და სურნელებით ათრობდა მუნ გაფურქნილი იანი.
ვაჭარს კედელზე ეკიდა სარკე დიდი და მაღალი.
მან რა იცოდა, რომ სარკეს შეეძლო აყალმაყალი

და მახინჯ სახის ნახვითა, გაჯავრდებოდა „ნახალი“...

თურმე ეწყინა ვილაცას, რომ ნახა თავის სახეო.
სთქვა—ნუ თუ მე ვარ ის კაცი, ვისაც მიჩვენეს სარკეო.
ალბად ვაჭარი მტერია და მან დამიგო მახეო,
რომ ჩემი თავი ყოფილა, ის ვინც სარკეში ვნახეო.
ადგა და სარკე გატეხა, ვაჭარს გაუდგა ხელითა.

ვაჭარი ჰყვირის: „მიშველეთ, კაცი მკლავს საქმით ბნელითა,
რა დავუშავე ასეთი მე სარკით საკვირველითა—
და ზღვისკენ გადაირბინა სრუტითა დარდანელითა.

მახინჯი გაჰყვა ვაჭარსა, გადაიარა ზღვანია;
მაგრამ მას დღესაც იქიდან ვერავინ მოუყვანია.
სარკემ მომტრეულ გვერდითა ტარტაროზს მისცა ბანია
და დღესაც ყვირის: „ასეთი, ღმერთო მრავალი სხვანია".

აქა ამბავი მესამე, უფრო საშინელი, რომელიც დემართა მხატვარს.

იყო არაბეთს მხატვარი, გენიოსი და ძლიერი
და მან დახატა სურათი კაცისა დიდი იერით.
დაჰკიდა გამოფენაზე სახითა მომღიმარითა
და უგალობდა ამ სურათს მგოსნური მუზა-თარია.
თურმე ვიღაცა გამვლელსა, ეწყინა ამის ნახვაო—
— სურათი ესე სულ მე მგავს, ჩემებრ ეტყობა ჩმახვაო—
დახია, მხატვარს გაუდგა უშველებელი როზგითა,
მხატვარი პირხა გადარჩა მადლიან ტარტაროზითა.

აქა ამბავი მეოთხე უფრო საშინელი, რომელსაც უნდა მიექცეს განსაკუთრებული ყურადღება სახელითა კუდისათა, და ძისათა, და უწმინდურ სულისათა, აწ და მარადის.

ერთხელ დავიძინე ჩემს სარეცელში და მესიზმრა საოცარი სურათი: ვნახე—მე და ტარტაროზი სადღაც უცხო ქვეყანაში დუროვის მატარებლით მივემგზავრებოდით. ბოლოს მივადექით ერთ-ერთ სადგურს, რომელსაც ქონდა ათი სალარო და ბევრი ფანჯარა.

გამომეღვიძა ძალზე აღელვებულს; ეს სიზმარი უამბე ტარტაროზს და დავაპირე რაიმე კარგი დრამის დაწერა ცხოველთა სამეფოდან. ამ დროს თვით დუროვიც ჩამოვიდა ჩვენს ქალაქში და სიზმარი ამითი გამართლდა. დავწერე დრამა და ის იყო სტკბებოდი მისი კითხვით, რომ ამ დროს ჩემთან მოვიდა ერთი კრუხი და ჩამჩურჩულა: „შენმა სიზმარმა აალელვა მთელი საქათმე; იქ ერთი ქაქანია და ძიებაა; ილონე რამე"-ო

ვახ! ვახ! ეს კი სწორედ ხათაა! მე რომ მესიზმრებოდეს, სხვას რა კუჭი ეწვისმეთქი, გ აეიფიქრე; ვახ, შენ ჩემო სამოცწლიანო თავო! ქურდს რომ ქუდი ეწვოდეს, ცეცხლი უსათუოდ მე უნდა ჩავაქრო? მართლაც ხომ არ უცხუნა ვინმეს ჩემმა ცხონებამ? მაშ მე უფლება არ მქონებია რამე დამესიზმროს? დიდება შენდა უფალო, გამჩენო ჩემი ხარაზ მამისა, რამეთუ შენ დამანახო ის გვრიტი, რომელსაც ასე ულერთოდ აეწვა ზურგი სიზმრისგან.

იქა ამბავი ყველაზე უფრო სატირალი, რომელიც გადახდა ჩემსა მელოტ გოგრასა, ჟამსა დიდისა სიბერისასა.

როდესაც ვწერდი ჩემს თავზე, გამიტყდა კალმის წვერია
და რაცა კალმით ვერ ვწერე, სისხლითა დამიწერია.
დამაწყებინა ხველება, მომტეხა თითი ცერია
და ჩემი გული ბედკრული ფრჩხილებით დამისერია.
სიტყვა-პასუხი მკვახე მაქვს, მაგრამ არა ვარ ბერია;
ჩემს ცხოვრებაში მესტვირეს გუდები გამიბერია...
მაგრამ ვაგლახ რომ ნაცარში, ბევრი ყოფილა მტვერია.
როცა იტყვიან: **სადგური, თბილისი** ნურვის ჰგონია,
რადგან თბილისის გარდა სხვას სადგური ბევრი ჰქონია.
როცა იტყვიან „ვარია" თავი ნორავის ჰგონია
თორემ ამითი პირმწვარხა შემოაკლდება ქონია.

კითხვა: რას ქვია სადგური? **პასუხი:** სადგური არის ის ადგილი, რომელიც ხელს უწყობს მგზავრებს მისვლა-მოსვლაში და ბილეთების შეძენაში. **კითხვა:** სად არის სადგური? მარტო თბილისში თუ სხვაგანაც? **პასუხი:** სადგური არის ბევრგან, მაგრამ ყველა სადგური თბილისის სადგურად ნურავის ნუ მოეჩვენება.
კითხვა: ვინ არის დუროვი? **პასუხი:** დუროვი არის კაცი მომჭკვიანებელი, როგორც ოთხ-ფეხთა, ისე ორფეხთა; რომელმაც ააფრთოვანა ტარტაროზის კუდის სიზმარი და დააწერია უკვდავი დრამა ათას ერთ ცოდვიდან; მაგრამ ნაცვლად იმისა, რომ ყველას დრამაში სიზმარი და დუროვი ენახა, თავისი თავიც შიგ გააკვეხა. **კითხვა:** არის თუ არა სადგური საზოგადო სიტყვა? **პასუხი:** არის. როცა სადგურს იტყვიან ეს იმას არ ნიშნავს, რომ უსათუოდ **ბათომი, ბაქო, თბილისი** იყოს, ვინაიდან მგონი მოსკოვსაც და ლენინგრადსაც აქვს სადგური. **კითხვა:** მამალი ფრინველია თუ კაცი? **პასუხი:** მამლობითი სქესი ყველგან არის, მაგრამ დუროვის მამალი არასდროს არ ყოფილა კაცი, თუმცა-ღა ორი-ფეხით დადიოდა.

შენიშვნა 1) დილიდან გამოქვეყნებისა უნდა მოისპოს რაც ქვეყანაზე დედალია, ან მამალია, გოჭია ან მაიმუნია, ვინაიდან ზოგს არ სჯერა, რომ დედალ-მამლობა პირუტყვებშიაც მეფობს და ვისაც ეს არ სიამოვნობს, მიმართოს შტეინახს ან ხარატიანს.

2) აკრძალულია წერა, როგორც ბოროტება.

3) აკრძალულია სიზმარი, როგორც ანორმალობა; ამიტომ გირჩევთ სადამოობით ცოტა სჭამოთ.

4) მეზობლის კრუხს რომ მამალი დაეცეს, ჩემი კრუხი ამითი არ ილანძღება.

ტარტაროზის კუდი.

მორიდებული მადლობა ჩემს ქურდებს

თქვენ ჩემო ბინის [illegible],
სიდგანაც მზის სხივთ სჩვევიათ ფრქვევა,
შემოდით ჩუმად შუაღამის ბნელში,
მოულოდნელი იყო ეგ წვევა.
იყავით ორი, (ან იქნებ-სამი)
სჩანს, საქმე იყო მონაგვარები,
თორემ, ვსთქვათ, რათ არ შეინძრა სკამი?
არ გაჰრაჰუნდა რისთვის კარები?
ან მეეზოვე, ღამის ასასი,
სად იდგა ამ დროს? რაზედ ფიქრობდა?
თუ ღამე ძილის მანც იცის ფასი,
თუ სადმე ტრფოსის წყურვილს იცხრობდა!.
ხელს გიმართავდათ ის ღამე ბნელი,
მთვარეც რომ იყო ჩამქრალი ცაში.
ჩემი გაქურდვა არ დარჩა ძნელი
და ისარგებლეთ, სჩანს ამით მაშინ.

წაიღეთ ჩემი ტანისასოსი,
ფული, საათი და ხელთნაწერი,
თქვენს წინ მე ვსდუმდი, როგორც სალოსი,
რომ არ ველოდი დამძლევდა მტერი!..
რადგან მე, მომხრე განზოგადების,
ჩემ „საკუთრებას" არ ვუთმობ ქურდებს!
არა მაქვს თავი აქ განმარტების,
ან ასეთ რამეს დღეს ყურს ვინ უგდებს?
ამ მხრივ სიმართლე ჩემი ცხადია
და სათქმელადაც-ერთობ მარტივი:
მქონდეს, არ მოგცემ, თუ არ მწადია,
შენ გაქვს და მეც მაქვს მისი პატივი!
თქვენ კი გამქურდეთ განუკითხავად,
არ გქონდათ რიდი, არც სამართალი,
მაგრამ ამ ფაქტში ერთს თავისთავად
ვსჭვრეტ და... მაოცებს, გითხრათ მართალი.
თქვენ ხელთნაწერი სულ დამიბრუნეთ,
იქვე დაჰყარეთ დასანახ ადგილს;
გმადლობთ, რომ მასზე ასე იზრუნეთ,
ვეთაყვანები შორით თქვენს აჩრდილს.
რადგან ქურდებში თქვენ ხართ პირველი,
ჩემს ნაწერებს რომ ეცით პატივი —
ამაში ჩემი მადლობა წრფელი,
და, როგორც წრფელი, ისე მარტივი!..

ნ. ზომლეთელი

რადიო

(ანი ჟუკეთესი ღმერთმა შეარცხვინოს)

— **გამარჯობა სტრითონ! სად მიხვალ** კაცო ასე აჩქარებული?
— იცოცხლე ჯიბო! აგერ მივალ, **უნდა** ჩევეწერო რადიო მოყვარულ ობშჩესტვაში.
— რის რადიო, რის ობშჩესტვა, კაცო; სამსახურს ხომ არ იძლევიან?

როგორ არის ახლა

— უი, ბიძია, რა ჩამორჩენილი ყოფილხარ შენ! ეგი რავა არ იცი, რაია რადიო, ან რის მაქნისია!.. ვერ წეიკითხე რა ამბავია ამერიკის სახელმწიფოში? რად მინდა, ჩემო ბატონო და, აგერ რო ჯიხარ ახლა შენთვის, ეგერ ამერიკაში რო მინისტრების კრება გეიმართება, ქე დეესწრები ზეთ აქიდან პირდაპირ!

— რას ამბობ, კაცო! რაფრათ კაცო? მითხარი თუ ძმა ხარ, არაფერი არ მესმის!

— რაფერ ჩემო ბატონო და გამოყვანილია იქიდან უმავთულო პროვოლკაზე რადიო, აქამდე ჩვენამდის, ესე იგი რო იწყება ამერიკაში; გამეიარს ფრანციას, გერმანიას მერე რუსეთს, სათათრეთს, მეგრელიას, ბათომს, იმერეთს და პირდაპირ შენ კარებზე ჩამოგირაკუნებს. იქინე ჩეეწერები ოზჩესტვაში, ეტყვი, რადიო მინდათქვა, მოგიწიკვავენ პეტერას ამ უმავთულო პროვოლკას, მეიტან სახლში, შეიდეფ ყურში და გიყვარდეს მერე გაგონება თუ სადმე საბრანიე იქნა ან ვინმემ რეჩი თქვა. აპა! ჩასაწერად მივდივარ ახლა. სიმართლე გითხრა, ჩემმა ცოლმა უფრო ამტეხა ამაზე, თვარა მე არც ქე მინდოდა იმდენათ. დეიჯინა, გინდა თუ არა, მეიტანე რადიოვო, ყოველ საღამოს ღლათიასთან რომ დავდივარ, მერე არ დამჭირდება წასვლა; რასაც დეილაპარიკებს იგი იქინე, შევიდეფ აქანე რადიოს და ქე გევიგონეფ რავარც მინდაო; საბრანიების ზასედანიასაც ქე გევიგონებთ ამერიკაშიო. თუ რამე ეიჩემა, ვაი ჩემ დღეს მერე. ნიკოლოზის დროს იყო და, მაგ აჩემებაზე გამახსენდა, პოპაშნიკათ ვიყავი სოფელში. მომცენ მერე მამასახლისობა, მარა მომისწრო რევოლიუციის პერევაროტმა და ჩამომაბრძანეს. შემიჩთა მაშინ ცოლი, აქანე აღარაა ახლა ხეირი და ქუთეისს წევიდეთ, მენშევიკები კომისრობას არიგებენო. გამაყიდვია ყორიფელი სოფელში და გარმოვსახლდი ქუთეისს. დავდექი ლაჩში მელიციონათ, მარა მოხდა მერე კიდო პერევაროტი და მიკრეს პანლური იქიდანაც.

— ამიტყდა კიდო ჩემი დედაკაცი: წევიდეთ ქალაქში, ყველე იქინე მიდის, ბოლშევიკები ბრიჯაში აყენებენ ხალხსო; წამევედი თფელისში და ბრიჯაც დაკეტეს ჩემ ილბალზე და ქე დავდივარ მერე ასე. ახლა იმ რადიოთ მაინც გვძიკეთებ გულს და ცოლსაც დავაწყნარეფ, სანამ არ ატყდება და ამერიკაში არ ამომაკრევიებს თავს.

— კი მარა ეს ამერიკული, ფრანცული როდის ისწავლე კაცო, რომ....

— არა შე კაცო, იქინე რო დეიწყებენ ლაპარიკს, აქანე ქართულათ გეიგეფ ყოლიფერს—აპა? ისე კი არაა შე რო გგონია! ახალი მოგონებაა, ახალი. წამოდი თუ გინდა შენს თავსაც ჩავაწერიეფ! არ გეინტერესება შე კაცო ქვეყნის გაგება? იმიზაა ეს რადიო. რომ მთელი ქვეყნის ამბები მოგივა აგერ შენ სახში, გინდა დამჯდარი, გინდა ამდგარი და გინდა დაწოლილი... აპა!

ნარდსაც თამაშობენ და ლექციებსაც ისმენენ

ვაჰხ! რა კარგი ყოფილა ეს რადიო!! კიდეც ვქეიფობ და კიდეც არშინ-მალალანსაც ვისმენ.

— იიი! დამანებე თუ ძმა ხარ თავი; მე რაცხა ხეირი იყო მეგონა მაგ შენ რადიოში და კინაღამ გითხარი—ჩამწერეთქვა! შე კაცო, ჩემ სახლში იმისთანა რადიო მაქ, რომე, შეარცხვინოს ღმერთმა შენი რადიო იმასთან!

შენ იქიდან ღებულოფ მაგ რადიოს;—ჩემსას კი ჩემი ცოლი იქით აძლევს სხვას რადიოს! რომ გამოუდგება ამ მეზობლებში დილიდან საღამომდი თუ ვინმემ რამე სთქვა, ან მოხდა—ყოლიფერს ისე დამილაგებს საღამოს სახლში, რომ ნიპრიწ უკეთესი! ამერიკაში, ფრანციაში და გერმანიაში რო იტყვიენ რეჩს, შენ მერე გეიგონეფ მაგ შენი რადიოთი, მე კი ჩემის ცოლის წყალობით წინდაწინ ვიცი რას იტყვის. მაგი კი არა, საიქიოს რასაც ლაპარაკობენ ის იცის, თვარა აქაურს თავი დაანებე! არა, ძმაო, არა; ჩემი რადიო უკეთესი ყოფილა: სანამ შენი იტყოდეს, ჩემმა წინდაწინ იცის უკვე ყოლიფერი შვიდობით!

ჰო, მეთქი.

სააღდგომო მილოცვები

(დიდი-ჯიხაიშისათვის)

მღვდლებს

ანაფორა გაიძრეთ
ორი წლისა წინეთა,
ჩოხები წამოისხით,
ხალხი გააცინეთა.

სამკითხველოს

ხარ მდიდარი ყველაფრით
ქონებით და ფულითა;
თაროები სავსე გაქვთ
ძველი სამღვთო რჯულითა.

საამშენებლო კომისიას

აშენეთ და აშენეთ
ბაზრად ქურა-ხანები.
ატყუილეთ შონვაძე,
დაუყენეთ თვალები.

ბანკის გამგეობას

დავდივარ და ვქეიფობ,
ლავე ბანს გვეუბნება;
ღარიბნო ჩამოდექით
— მდიდრები მობრძანდება.

წარმოკავშირს

სასადილო შენია,
კოხტად მოწყობილია.
ჩვენს მიკიტნებს ერიდე,
რომ არ გაკრან კბილი,
თორემ ველარ გვიშველის
დახლიდარა ილია.

მასწავლებლებს

ბავშებს აღარ ასწავლით,
თავს არ იტკენთ წიგნებით:
საგაისოდ სულყველა
ლექტორებად იქნებით.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ოზურგეთი

გურია მდებარეობს შავი ზღვის აღმოსავლეთით, გურია-აჭარის მთების ჩრდილოეთით და სამეგრელო- იმერეთის სამხრეთით დასავლეთ საქართველოში.

რომ გურიის სატახტო ქალაქი **ოზურგეთია**, არც ეს არის სადავო, მაგრამ როგორ და საიდან წარმოდგა სახელწოდება **ოზურგეთი**, აი ეს არის სადავო და გამოსაკვლევი.

ისტორიკოსებმა ჯერჯერობით გამოიკვლიეს მხოლოდ ის, რომ ეს სიტყვა ოსმალურია და შესდგება ორი სიტყვისაგან: **ოზურ და გეთი**. აგრეთვე ამ ბოლო დროს გამოიკვლიეს რომ სიტყვა „გეთი" ნიშნავს —წადი (გაიქეცი). მხოლოდ სიტყვა „ოზურ" გამოურკვეველია და მისი გამოკვლევა მინდობილი აქვს ოსმალურ ენის კარგ მცოდნე თ. ბოლქვაძეს.

ეხლა საჭიროა ვიცოდეთ, თუ რას წარმოადგენს თვით ქალაქი **ოზურგეთი**.

იგი არც ისე დიდია, რომ მას ქალაქი უწოდოთ; არც იმოდენაა რომ მას დაბა დავარქვათ და არც ისე პატარაა, რომ სოფელი უწოდოთ. მაგრამ რაც უნდა იყოს, იგი მაინც გურიის სატახტო ქალაქია და მას, როგორც ქალაქს, აქვს: ბაზარი, თეატრი, აბანო, ელექტრონის სადგური, ქუჩები, სახლები, საავადმყოფო და სხვა.

და რადგანაც ის ასეთია, აქაც, როგორც სხვა ქალაქებში, იცავენ სანიტარულ და გიგიენურ პირობეს და მეც ამ შემთხვევაში მაინტერესებს მხოლოდ ეს მხარე.

პატივცემულ მკითხველებს ალბად ეცოდინებათ ერთი ცხოველი, რომელსაც უწოდებ ნ ღორს.

ღორი ვერ არის მთლად. პატიოსანი და ლამაზი ცხოველი, მაგრამ ისინი ერთად ერთი დამამშვენებელი არიან ამ ქალაქის. ქალაქში სადაც გნებავთ იქ შეხვდებით მათ

ქალაქის ძველმა კომუნალურმა მეურნეობამ სასტიკი ომი გამოუცხადა ღორებს მათ წინააღმდეგ ბრძოლას აწარმოებდა და ხელმძღვანელობდა გამოცდილი მებრძოლი ალექსანდრე მარგველაიშვილი.

მართალია, პირველ ხანებში ღორებმა ვერ გაუძლო სასტიკ იერიშებს და ოზურგეთის მიდამოები დასტოვეს, მაგრამ როგორც კი მათ წინააღმდეგ რეპრესიები და ბრძოლა შენელდა და სახელოვანი მთავარსარდალი ალექსანდრე მოიხსნა—ღორებმა მკაცრი იერიშები მოიტანეს ქალაქზე და ერთი დაკერით დაიკავეს მოედანი, ბაზარი და მთავარი ქუჩები.

ამ მდგომარეობამ გამოიწვია კომუნალურ მეურნეობის კაბინეტის კრიზისი, რასაც მოჰყვა ახალი კაბინეტის შედგენა.

ყველა მოელოდა, რომ ახალი კაბინეტი შემოსულ მტრებს გარეკდა, მაგრამ ახალმა კაბინეტმა გადასინჯა რა ღორთა ძალები და მათი სტრატეგიული მდგომარეობის უპირატესობა, ბრძოლაზე ხელი აიღო და დროებითი ზავი შეჰკრა მათთან; მაგრამ ეს დროებითი ზავი, როგორც სჩანს, მუდმივად დარჩა, რადგან ღორთა ძალები უფრო მატულობს, რაც აიძულებს ახალ კაბინეტს

რ ასეთი გამარჯვებით გასუდიდებული ღორები დღეს თარეშობენ მთელ ქალაქში. მათ თავხედობას საზღვარი არა აქვს.

იყო ასეთი შემთხვევა: შუადღისას შუა ბაზრიდან ღორებმა გაიტაცეს ტარანი და ყველი და რომ მჭედლები ვაჟკაცურად არ დახვედროდენ, ღორები მიიმალებოდენ.

ხალხი გაიძახის—კმარა მოთმინება და ღორებთან ლოიალური პოლიტიკის წარმოება. ქალაქი არ იმათ უნდა დარჩეს, ანდა ჩვენ. ყოფნა არ ყოფნის საკითხი დგანა. ჩვენ მზად ვართ ვიბრძოლოდ უკანასკნელ სისხლის წვეთამდი და სამკვდრო-სასიცოცლო ომი ვაწარმოოთ მათ წინააღმდეგ-ო.

ვნახოთ, ახალი კაბინეტი რა ყურადღებას მიაქცევს ოზურგეთის მცხოვრებთა ასეთ აღელვებას და კანონიერ მოთხოვნილებას.

ტოქსინი.

როგორ იყო წინეთ

ბიჭო ანდრია

ვითომ პოემა

პროლოგი (შეზავებული ფილოსოფიით).

ადამიანსა ვინ ჩაწვდეს გულში,
კაცის გუნება უცნაურია;
ერთს რაც მობეზრდა თითქმის ყელამდის
მეორეს იგი ხარბად სწყურია...
ყველას თავისი გვაღელვებს ზრახვა,
ჩვენ ჩვენ მიზნისკენ მივეშურებით.
ერთს რომ მივაღწევთ უკვე სხვას ვეტრფით,
ამოგვისუნთქავს როდისმე შვებით?
ცხოვრების ტალღებს მივყევართ საით?..
რად გვაქვს ჩვენ გზები სხვადასხვა ასე?..
რად არის ჩვენი მოკლე ცხოვრება
ამდენ დუხჭირით ვარამით სავსე?..
ბრძოლით თუ ცრემლით მივდივართ ჩვენთვის.

ზოგისთვის ეს გზა „გოლოვინსკია",
და ზოგისათვის ყრუ სოფლის შუკა.
რაიმე მცირე, უსასარგებლო
ჩვენ გვეჩვენება შორიდან განძად;
ვინ აასრულოს ყველას ნატვრები
გადახლართულნი ურთ-ერთში კვანძად...
როცა ქალაქში გვეხუთვის სული
და გველირსება ჩვენ შვებულება,
ბედნიერებით უფრო ალსავსე
მაშინ არავინ არ გვეგულება.
დროს ვუფრთხილდებით, ვღელდებით, ვცხაროზთ,
რომ ვხედავთ თავს კვლავ ქალაქშიამყოფელს,
საჭირო ნივთებს შევკრიბავთ სწრაფად
და მივაშურებთ საჩქაროდ სოფელს.

როცა ცხოვრება გვიხდება სოფლად,
ჩვენ გვენატრება ასე თბილისი...
მოწყენილობის მწარე წუთებში
თვალწინ გვიდგია სახე იმისი.

ქუჩები მუდამ ხმაურით სავსე,
გასართობები, კინო, თეატრი,
და გაზეთები ახალ-ახალი
ამ ბნელ-სოფელში ასე ნანატრი.

და თუ ოდესმე ვიხელთეთ დროი,
და თან ჯიბეშიც ფული თუ იქნა,
მსწრაფლ თბილისისკენ გავეშურებით
რომ ორიოდ დღით ვიცხოვროთ იქა.

იმას არ ვფიქრობთ, რომ იქ ქალაქში
გველის ყოველ წუთს საფრთხე რამდენი...
თვალწინ მიდგია პოემის გმირი,..
შრებიან თვალნი ცრემლებ ნადენნი.

ფიქრით მოვლენილ ჩვენებათ ზვავში
ეს ერთი სახე ასე ბადრია...
ო, დაღუპულო ასე უდროოდ,
სიცოცხლით სავსე, ბიჭო ანდრია!..

თავი პირველი

სწორედ იმ ადგილს, სად ერთვის მტკვარსა
აქაფებული თეთრი რიონი
და შემდეგ ერთად გოჭის ტბისაკენ
ასე თანხმობით მიდიან ორნი;

იქ სადაც ყოველ მთვარიან ღამეს
დაცქერს მიდამოს ზევიდან მთარე,
და ძილში მყოფი ყველა სულდგმული

როგორ არის ეხლა

იქ სადაც თეთრ დღეს სცვლის ისევ ღამე
კოშკის ნანგრევთა ცოტათი დაბლა —
გაშენებულა კაცის ხელიდან
ულამაზესი პატარა დაბა.
არავინ უწყის პირველად სახლი
იმ ადგილს როდის დაუდგამს კაცსა;
ცნობა ამაზე საუბედუროდ
არ შერჩენია ისტორიასაც.
როცა პატარა შვილისშვილები
მოხუც ბაბუებს კითხავდენ:—ბაბა,
გვითხარი, ალბათ გეცოდინება,
ვინ დაარსა ეს ჩვენი დაბა?..
მოხუცნი რაღაც უხერხულ გრძნობით
ჭალარათმიან ქოჩორის ფხანით
უპასუხებდენ:—ჩვენს მამა-პაპათ
აღარც კი ახსოვთ ის დრო და ხანი...
რაღას იტყოდენ შვილისშვილები
და ჩვენს ამ ამბავს ნუ ჩავდევთ ძირში.
ვინ გამოიცნობს საიდან არის
ყოველი თვალი ალმასათ მძივში.
დავენდოთ ისევ ისტორიკოსებს,
ჩვენთვის არ არის სხვა არჩევანი.
დადგება დრო და გამოირკვევა
ზემოდთქმულ დაბის ავანჩავანი.

თავი მეორე

შესავალია რაც ვთქვით ამდენხანს,
დიდი ნაწილი წინ გვიდევს ამბის;
„გოჭოურა“-ა სახელწოდება
ზემოხსენებულ პატარა დაბის.
იქნებ არ მოგწონთ თქვენ ეს სახელი
და მოელოდით ჩემგან უკეთესს,
მაგრამ, მკითხველნო, არ გაუმხილოთ
გოჭოურელებს, მე გირჩევთ, თქვენ ეს!
სახელწოდება ესე იმათვის
საამპარტავნო არის საგანი.
მივილოთ იგი, თუნდაც იმისთვის
რომ გვემატება ჩვენ გასაქანი.
თუმც რომ ვთქვათ გულზე ხელის დადებით
იქნებ არც კია ეს გასამხელი,
ამ ქვეყანაზე ყველას, ყველაფერს
შესაფერისი ქვია სახელი.
ჩვენ რა თქმა უნდა, არ გვიხარია,
საუბედუროდ ეს როა ასე,
სახელწოდება გოჭოურასი
ღრმა შინაარსით არის ალსავსე.
და მეთოდები ლინგვისტიური
ყოვლად ზედმეტი იქნება ჩვენთვის,
თუ ვიკადრებთ და არ დაგვზარდება
გოჭოურაში გარება ერთი.

თავი მესამე

ყოველმხრივ შემკულ გოჭოურაზე
ჯერ სათქმელი გვაქვს რამდენი კიდევ.
სურათების ტყეს აღძრულს ოცნებით
არ უჩანს ბოლო, არ უჩანს კიდე.
ვინ ამოწუროს თემა სავსებით,
ზემოდ ნათქვამი მხოლოდ წვეთია.
ჩვენი განზრახვის ასრულებისთვის
არ იქნებოდა მგონი მეტია,
რომ ცოტა რამე გვეთქვა იქაურ
ადათებზე და ჩვეულებებზე,
თუ უმთავრესად რაზე მსჯელობენ
„ამხანაგები“ ხშირ-ხშირ კრებებზე
და როგორია განწყობილება
მათ სიტყვებსა და საქმეებს შორის,
როგორ გადაწყდა ბოლოს და ბოლოს
ძნელი საკითხი ფოსტის სიშორის,
და საზოგადოთ დაბის მამები
არიან ღირსნი ძრახვის თუ ქების,
გვეთქვა იმაზეც, თუ როგორია
მდგომარეობა მასწავლებლების,
რას მოელიან და რას მოუტანთ
ზანტად მავალი დღეები სიმწრის
და ახლო მახლო-მახლო სოფლებში როგორ
სწორად ჩატარდა რეფორმა მიწის.
მსხვილ ოჯახებში ჩუმად, ფარულად
წუთით შეხედვა გვაწყენდა როდი.
სამეურნეო გადასახადსაც
თან გაკვრით მაინც რომ შევხებოდით...
მაგრამ ყველა ეს შორს წაგვიყვანდა
დაგვაშორებდა პირვანდელ მიზანს
და გაჩუმებით ამ მოვლენებზე
მგონი უფრო მეტ სიკეთეს ვიზამთ.

თავი მეოთხე

თუ შეამჩნიეთ, როდესაც გაკვრით
გოჭოურაზე გვქონდა ბაასი,
მას ბევრ რამეში დავდევით წუნი
და არაფერში დაგვიდევსთ ფასი.
მაგრამ ყველა ეს ჩვენ ვქენით განზრახ,
შეგნებით შავი ავილეთ ფერი,
რადგან სიკეთე ამ ქვეყანაზე
არის ისედაც ძალიან ბევრი.
და ენერგიის მასზე დახარჯვა
ცოტა დაგვზარდა თუ არ შეგვშურდა,
თუმც გამოტეხით რომ ვთქვათ სიმართლე
გვეხსენებია ჩვენ იგი უნდა.
მაგრამ რაც მოხდა,—მოხდა, გათავდა,
გამოსწორება ძნელია მისი;
შემდეგში მაინც ვეცადოთ, ვნახოთ
მისთვის ადგილი შესაფერისი.
რამეზე მარტო ცუდის ხსენება
ეს იქნებოდა ამოყრა ჯავრის,
მხოლოდ ყოველმხრივ განხილვა საგნის
მოგვცემს შეძლებას დადებას მსჯავრის.
და შემთხვევები ამ მიზნისათვის
მომავალშიაც თუ არ მოგვეცა,
მაშინ თქვენს პროტესტს სწორს სამართლიანს
ხმას შეუერთებთ გვერწმუნეთ ჩვენცა.

თავი მეხუთე

უკვე ოთხს თავსა მოუღეთ ბოლო
თუ არ მივიღებთ სახეში პროლოგს;
ეს იმას ნიშნავს: წერდე ბოსტანზე
და ვერ გასცილდე ჯერ კიდევ ბოლოკს.
მაგრამ, რას იზამთ, ჭეშმარიტ ქართველს
ჩვეულება აქვს ასეთი მუდამ:
უბრალო რამეს თორმეტჯერ მეტი
წინ შესავალი მიაბას უნდა.
იტყვის ამაზე, იტყვის იმაზე,
შემდეგ კვლავ ამას დაუბრუნდება,
მისი მხნეობა, მისი ძალ-ღონე,
მარტო წინასწარ ცნობებს უნდება.
და როცა ბოლოს მივა იმაზე
იმისი სიტყვის რაც იყო თემა,
როცა გარშემო მსმენელთა შორის
გამეფებულა მთქნარება, თვლემა—
მთავარ საგანზე ქანც მილეული,
ღონე მიხდილი იტყვის სიტყვას ორს.
ვინ შეედაროს და შეეჯიბროს
მოკლედ თხრობაში ქართველ „ორატორს“.
და თუ დაბოლოს მორჩება ამას,
და ტრიბუნიდან ჩასვლა ინება,
რამდენ სახეზე უგულწრფელესი
აღიბეჭდება სიამოვნება.
მსწრაფლ თვალებიდან გაქრება ძილი
სადაც სიფხილზე დაივლის ტანში
და ყოველ მხრიდან ზღვის ტალღებივით
გვრგვინვით წამოვა მქუხარე ტაში...

თავი მეექვსე

მაგრამ აქ ერთად „ორატორებთან“
რომ არ ვახსენოთ მწერლები ჩვენი,
ვინ იცის ჩვენზე როგორი მკაცრი
გამოიტანონ მათ განაჩენი.
მეორე რიგში არ უყვართ დგომა.
კრიტიკანობა კი უყვართ მეტად,
ისეთ სიტყვებით მოგიხსენებენ,
რომ ჩხირი სვეტად მოგეჩვენებათ.
ამიტომ ვდგევართ იმ თვალსაზრისზე,
რომ ვიხსენიოთ ყველანი ქებით,
და მით უმეტესს ქართველ მწერლებზე
რამე ცუდის თქმა არ გვსურს სრულებით.
ცუდს თუ დავმალავთ უნდა ვთქვათ კარგი,
თორემ კაცი კაცს გადაიმტერებს,
ჩვენც წინაალმდეგ რა გვაქვს ამისი,
მაგრამ ეს კარგი სად არის მერე?..
და თუ არსებობს გამონაკლისი
ეს გასახარი ჩვენთვის როდია,
ყოველი უცხო და უჩვეულო
„ქართველ კაცისთვის“ გულზე ლოდია...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თავი მეშვიდე

არ შევეხები ქართველთ „ხალხისას“
ჩვეულებებს და წესებს დანარჩენს,
რაც უცაბედათ წამოგვცდა წელან
სჯობია ისიც ჩვენს შორის დარჩეს.
ვინ იცის როგორ წავა ეს ხალხში,
იქნებ კიდევაც დაგვწამონ რამე,
რომ ჩვენს ნათქვამში ჩაქსოვილია
ცუდი ზრახვები, აზრები მავნე!..

თავი მერვე

უკვე მეშვიდე შესრულდა თავი,
ახ, როგორ ზანტად მიდის პოემა...
უთუ იმისთ აჩქარებისთვის
ჩვენ ძალა აღარ მოგვეპოვება?..
ნუთუ შემდეგშიც ასე ხშირ ხშირად
ჩვენ მოგვიხდება ახვევა გზიდან?
და მკითხველების სამართლიანი
საყვედურების ატანა, ზიდვა?..

როდესაც ზემოთ მოვიხსენიეთ
ქართველი კაცის ერთი თვისება,
(რაც შეიძლება ზოგს არ მოსწონდეს
ზოგმა კი მასში ნახონ ღირსება).
რომ საზოგადოთ ჩვენებურ კაცსა
უყვარს ცოტათი გრძლად ლაპარაკი
და გუნებაში გულუბრყვილოდ
თქვენც დაგვეთანხმეთ ამაში რა კი,
აი მაშინვე უნდა შეგვეგნოთ
ყველა ამბები მოსალოდნელი—
წინ წაიწევდა პოემა სწრაფად
თუ იქნებოდა ის ასე ნელი...
ეხლა კი სწორი, თუ უმიზეზო
საყვედურები არიან მეტი;
ტყუილ-უბრალოდ, დასაღუპავად
არ გვემეტება სტრიქონიც ერთი!..

(გაგრძელება იქნება)

სინემატო.

ჩოხატაური

„ეპო“

ამბობენ საწყალ წაველას
ჩამოსცვენია კბილები.
ვერცა ჰკბენს და ვერცა ამხელს
რაც არის გასამხილები.

წიგნების სავაჭროდანა
უამრავ ცოდვებს ხედავსო,
მაგრამ გაგდების შიშითა
სიტყვის თქმას ვეღარ ბედავსო.

(ნეტავი მართლაც თუ ასე
მსჯელობენ საცოდავები!
ერთი სიკვდილით ქვეყანას
ჯერ არ ჩაუცვამს შავები).

მიწა ქალამნად მაცვია
მაღლა ცა მხურავს ქუდათა.
ვინ წამჭრის ენას, მე რომ ვსთქვა:
„ეპო“-ს საქმეა ცუდათა?!

წევრების მცირე რიცხვითა
ცარიელია კასები.
ამიტომ საქმეს ვერ შველის
ერასტოს მტკიცე ფასები.

„მოქნილი სიტყვა“ კაცაძის,
სეფეს კეთილი ზრახვები.
არც დიდათ არგებს ჩვენს „ეპო“-ს,
ბანკების სისხით ქანქრები.

არც ხროვა ბუჰგალტრებისა,
„სწორი“ ბალანსით დავთრებთ.
(თი, თუ საქმე წავიდა
ადვილად ჩაიხლართები).

არცა აქა-იქ თვრამეტი
გამოთხეკილი დუქნები
და მიუღებელ საქონლის,
„პროტესტში“ თამასუქები.

პროცენტებით და ვალებით
ორ წილათ ძვირობს ფართალი,
ამიტომ ხალხი „ეპო“-დან
ჩარჩებთან გარბის დაფრთხალი.

„ეპო“-ს კონდახში მომშლელი
კიდევ სხვა არის წყალობა:
საქონლისათვის გამგეთა
ორის „წკაპ-წკაპად“ მგზავრობა.
ლანძღვა-გინება ჩუმ-ჩუმათ
(ასეთი არის ზრდილობა).
„არ მე გჯობნი“, „არა მე“
არის ამაზე ცილობა.

კიკოლა

ტელეფონთან

(სად. ჯუმათისათვის)

— ტრ...ტრ...ტრ...
— ლანჩხუთი ვარ.
— მომეცი კვერთხი მესამე ნომრისათვის.
— შენ ვინა ხარ?
— მორიგე.
— რომელი მორიგე?
— ჩხარტიშვილი.
— ასეთ მორიგეს არ ვიცნობ!
— ჩხარტიშვილი ნიტიფო ეპოს თავჯდომარეა და არა სადგურის უფროსის თანაშემწე.
— მერე რა? ეპოს თავმჯდომარეც ვარ და ხანდახან ამასაც ვასრულებ. ორი კაცი საქმეს ვერ აუდიან, რადგან აქ ეხლა ბევრი საქმე გვაქვს და მეც ვეხმარები.
— რა საქმე გაქვთ ამდენი?
— მინდა ფოთთან პირდაპირი მიმოსვლა მოვაწყო, რომ ჩემს ეპოს საქონელი ბლომად მოვაწოდო.
— ჯუმათი აქ რა შუაშია, მერე?
— იმ შუაშია, რომ აქედან გაგვყავს ვიწრო ლიანდაგი მდ. ფიჩორის წყლამდის და იქიდან კი ნავებით ვიმგზავრებთ.
— თქვენ საქმე არ გქონებიათ და მოგიცლიათ, ძმაო. ხუმბრობთ რაღა.
— სრულებითაც არა. მე სერიოზულად გელაპარაკები. გრიშა გიგინეიშვილმა გამოაწყო ეს საქმე.
— რომელი გრიშა?
— როგორ არ იცნობ, კაცო, ფოთის ფინანსიურ განყოფილების გამგეა; მალთაყვიდან ფოთამდის ზღვაზე ხიდის გადებას რომ აპირებს, აი ის გრიშაა... რაო, რაო?!.. სულელი?!... სულელი შენ თვითონ ხარ...
— შენ ვინ მოგცა ნება, რომ არა რკინისგზელმა ტელეფონი არახუნო და კვერთხი მოგვთხოვო? მაქ მორიგე ან უფროსი არ არის, თუ რაშია საქმე?
— რა გაყვირებს, შენ ვინცა ხარ? გეუბნები სადგურის უფროსს არ სცალია.
— რას აკეთებს?
— რას აკეთებს და კახიანეს უჯიკავებს და გარედ აგდებს.
— მერე რატომ?
— იმიტომ რომ რკინის-გზის მუშას ნება არა აქვს სადგურში შემოვიდეს... რაო რაო?.. გაიმეორე რა სთქვი... ჯანდაბას შენი თავი... გაბრაზდე თორემ პოასა არ დამაქრა კიესრზე.

ხუშტური.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

უნივერსიტეტი

რომელმა შექმნა თბილისი და მისი მიდამოები:
უნივერსიტეტს უბრძანა: „ქალაქს ბოლოში მოები“.
სტუდენტებს მოგვცა ქონებათ მეცნიერთ სამკვიდროები,
რჩეული ფილოსოფოსთა, მწერალთა ნაწარმოები.

მას ვევედრები მარად ჟამს ღარიბი, უქონელია,
შემიმსუბუქოს ცოდვები, ასაწეველად ძნელია,
მინათოს ნადირობის ჟამს ყოველი კუთხე ბნელია,
რათა უშოვო ტარტაროზს ფეშქეში მისაძღვნელია.

მარხვაში მცირის მჭამელსა, დღეს გახსნილება სწადია,
ჩვეულებრივი საჭმელი მას არ ეყოფა, ცხადია,
უნდა ზვარაკი შევწირო, ძუ იყოს, თუნდა ხვადია,
—აღარ დავშურავ არაფერს, რაცა კი მე მაბადია.

თუმც ხშირად ნახულ-ნასმენის გადავიწყება მჩვევია,
მაინც, თუ შევძელ, აღვნიშნავ რაც ოდენ შემიმჩნევია.
ან ყურით მომისმენია, ან ყნოსვით გამირჩევია,
თუ—ვის რა მადლი უქნია, ან ცოდვა დაუნთხევია.

—:—

კარგად ვგრძნობ, რომ სული ჩემი ცოდვის დალით ავაჭრელე,
აღარ ვიცი რა მომელის, თუ დროზე თავს არ უშველე,
ერთ ადგილზე არ ასვენებს აზრს სიმშაგე, გულს სიხელე:
—ახლა მინდა იქ მივმართო, სადაც მოჰქუხს სიბრძნის ღელე,

აქ კედლები ვერ იტევენ მეცნიერულ ზედ-წარწერებს,
თქვენს თავს ვფიცავ, თუ რომ ვინმე ამ წარწერებს არ უმტერებს,
მეორმოცე საუკუნის ერთ მეცნიერს შეაჯერებს
(მანამდის კი ამ კედლებმა თუ გაუძლეს ფანქრის წვერებს).

—:—

სხვადასხვა განცხადებებიც კედლებზე გამოკრულია:
„ყველამ იცოდეს, რომ კრება პარასკევს დანიშნულია.
„წეს-რიგი კარგად დაიცვას სტუდენტი ვალდებულია“,
„სემიჩქის“ ჭამა კედლებში სასტიკად აკრძალულია“.

თუ კი ლექცია დაიწყო, (როგორც მოძთხოვს ბუნება),
დაგვიანებულს წესად აქვს კარებზედ მირახუნება,
მადაზე მოსულ პროფესორს სურთ შეუცვალონ გუნება,
რომ კათედრიდან იკადროს კარისკენ გამობრუნება.

—:—

ამ სასწაულს ვინლა ალწერს, რაც რომ ხშირად ჩვენთან ხდება,
დღისით ნათობს ელექტრონი ღამით კი ეს არ ხერხდება,
ჩვენს მისვლამდე განათებულს, ჩვენ რომ მივალთ სული ჰხდება,
თითქოს ჩვენი მასპინძელი დასაწოლად ემზადება.

ხმა გავრცელდა, რომ სადგური თითქოს იყოს უვარგისი,
და ამიტომ არ გვშორდება ჩვენ ამ გვარი დანაკლისი.
—მე მივაწერ მას განგებას, ვამბომ: —ნება არის მისი,
მას თუ სწადდეს, ამ ადგილზე არ იქნება დღეს თბილისი.

ყველამ იცის, რომ განგებას ის ტანჯული ებრალება,
ვისიც გული მძლავრად ღელავს, ალმურს უნთებს ტრფიალება
და თან ცას თუ ევედრება, რომ მოიღოს მოწყალება
და მას ლხინად შეუცვალოს სულის შფოთივა და წვალება.

ამის გამო თუ სინათლე ღამით ჩვენთან უცებ ჰქრება,
ეს იცოდეთ, რომ ვილაცა ჩუმად ზეცას ევედრება,
რათა ბნელი მოუვლინოს, რომ გამეფდეს მდუმარება.
(ეს ის არის, ფანჯარასთან ვინც რომ ლანდებს ეფარება).

ვაჟს ამაყად გადმოცქერის ქალი ზევით გადმომჯდარი,
ტრფობის ცეცხლით იწვის ვაჟი, გასდის ცრემლი ნაგუბარი
მას ხელობად აულია ეს ხელობა საქებარი...
—ქალს ფანჯრიდან ჩამოიყვანს ვაჟი ტკბილად მოუბარი.

არის ერთი ხელოვნება ქალთა ცეცხლთა მომდებარი;
არშიყობა ეწოდება (სხვა ტერმინი არსად არი).
არშიყობა სხვა რამეა, არ სიბრძნისა დასადარი,
—იგი სხვაა, სიბრძნე კი სხვა, ვით რაში და სახედარი.

მეც მის გამო მაგონდება დღეს სამოთხე დანაკარგი,
და როს ვხედავ, ასე ვამბობ: —რა ტურფაა და რა კარგი
კოხტა ქალის კოხტა კაბა, კაბა ჭრელად მონაქარგი,
კაბის ქარგვა უნდა იყოს იშვიათი სიბრძნის დარგი.

იასონმაც შეისწავლა ეს ძვირფასი ხელოვნება,
თუმც არ უნდა, მაგრამ რა ქნას, არ ასვენებს მწველი ვნება,
ფეხის თითებს მიაბიჯებს, თან წყნარ-წყნარად ეცინება,
ოქროს კბილის ნაზი შუქი მთელ მიდამოს ეფინება.

—:—

აჰა, მიირთვი ტარტაროზ, რაც ოდენ მომირთმევია
და კვალად ისე მიგულე, ვითარცა წინედ მჩვევია;
სამსახურს კიდევ გაგიწევ (ძლევენი არ შემომლევია)
თუ ამ ხელობამ ხაფანგში თავი არ გამარგევია.

ღარიბი.

„ადვილი საქმე“

(გურული სცენა)

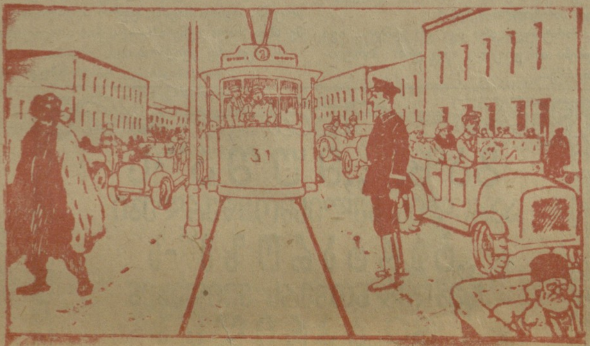

ყველაზე უფრო ძნელი საქმე

— აბა, ყარამან, დაჯექი აქანე და დამიკაკლე, თუ რა ნახე თბილისში.

— რა გიამბო, კაცო... მეც არ ვიცი, რომელი გითხრა; ყოლიფერი ისე ინტერესნია, რომე, პირდაპირ აღარ ვიცი, რა გითხრა.

— მოყევი და ყოლიფერი ილაპარაკე; ნუ გეშინია, კი გიყვარს ბევრი ლაპარაკი.

— კაცო, ამხელა კაცი გევიზარდე, სად არ ვყოფილვარ ბათომში ვაინის დროს სპირტი ყოველ დღე მიმქონდა; ფოთიდან ყველა ტარანაი მე მოვზიდე მგონი; აი ჩვენი ოზურგეთია და ხუთ თითისავით ვიცი. სად არ ვყოფილვარ, მარა თიფლისისანი ქალაქი, ბერეგის, ძმაო, საქართველოში კი არა, მგონი სამეგრელოშიც არ იქნება.

დედავ შენი ჭირიმე, ვნახე მარა რა ვნახე... უკაცრავად, მარა შენისანა იქინე, ძმაო, არ ვიცი თუ რამეს გეიკლოვს... სუნ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თლა, რომ რა იყოს, ანტონობილს მაინც დიეძგერები და მერე მშვიდობით, იმ ქვეყანას გადაბარგდები.

პირველად მეც ქე შემეშინა... მოდი და ნუ შეგეშინა—გავიხედე და ქიარ მორბის რაცხა: არც ცხენია შით და არც ხარი...

— ბიჭო, ანტონობილი იქნებოდა, შე გაჭივრებულო.

— უკაცრავად, ანტონობილი მინახავს მე. (ერთი ჩვენს ალმასკომსაც ჰყავს დამტვრეული), მარა ანტონობილი არ იყო. რაცხა ტრანვაიაო, იგი იყო. ჰოდა მორბის ერთი იქიდან, მეორე აქედან. ვიფიქრე: აია ახლა დიეჯახა ერთმანეთს მეთქი და თავზე ხელი მევიჭირე... გევიხედე და ქიარ მირბიან; თურმე გადაახტენ ვრთმანეთს თავზე. პირჯვარი დევიწერე და ღმერთს მადლობა უთხარი.

წაველი მშვიდობიანი ქუჩით, სადაც ანტონობილი და ტრანვაი არ დადის. მომესმა ყვირილი; ვინცხა თავგატეხილივით ყვიროდა: **რიბი... რიბი... ლოქო... ტარხუნა... ტარხუნაა... ჰიპ—პა—პა—პა...**

ვიფიქრე—რაცხა ამ კაცს დიდი გაჭივრება აქვს მეთქი და გევიქეცი მისკენ, მარა მას არხეინად დიედო დიდი გობი და მიდიოდა.

— შე გაჭივრებულო აქანე, რომ მუაშურე მჭადს და ლობიოს, ერთი ხეირიანი სამსახური ვერ იშოვე იქინე?

— მაგაზე ახლა გეტყვი... მეც მინდოდა, მარა ადვილი საქმე ვერაფერი ვნახე.

— მილიციონერობა კი შეგეძლო და რეიზა არ ქენი?

— არა, ძმაო, თიფლისში მილინციონერობაზე უფრო ძნელი სამსახური სხვა არ არის. მთელი ცისმარა დღე ქუჩაში უნდა იდგე. ამ ქუჩაში დაჰქრის ანტონობილი და ტრანვაია. კაცი საქმე ელანძზეა... იქნებ დაგესხა ამდენ ხმაურობაში ტარაბუა და და ანტონობილს ან ტრანვაის ველარ შუარე და ქე მიექეცი ქვეშ. ხომ იცი ტრანვაი ურემი არ არის, რომ შეიძლებოდეს მისი გადახვევა... არა, ძმაო, სახიფათო საქმეს ხელს არ მოვკიდებ. რომ რამე დამემართოს, ცოლშვილი ძაღლის საჭმელად დამიცივა და მერე შენ გუუწევ ჩემს მაგიერობას თუ?!

— კი მარა ჩვენები იქინია და სხვა ხეირიანი სამსახური ვეფერი იშოვე?

— აგერ გითხრა... ერთ საღამოს ჩვენებმა ოპერიაში წამიყვანეს. ნეტა განახვა, კაცო, რა სანახავია. რომ შევხედე მაღლა საჩხინავში, პირდაპირ გადვირიე კაცო. ვინ ევიდა იქინე და დახატა ანგელოსნები, ანდა ჩამოჰკიდა ლამფა!! პირდაპირ გადასარევი საქმეა... დაიწყო წარმოდგენა, მარა მე ვეფერი მიხვდი. ხალხი ტირის, იცინის, ჩხუბობს, ლაპარაკობს თუ ცეკვობს, ყოველთვის მღერის. კაცო, კაცმა კაცი მოკლა ხანჯალით; დაჭრილი კაცი კვდებოდა და მღეროდა. მისი ცოლი იქინე იყო... როცხა კაცი მოკვდა, იმ ოჯახდაქცეულმა, ქიარ **დეიწყო სიმღერა?**

გავშტერდი კაცი... მერე რაფერ მღეროდა იცი! პირდაპირ ბულბულიაო. ყოლიფერი

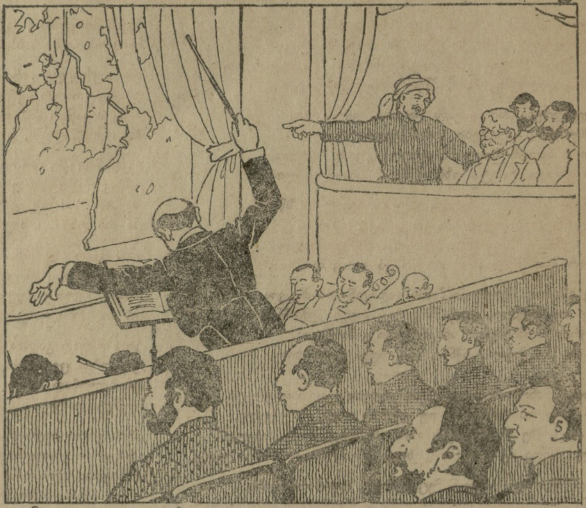

ყველაზე უფრო ადვილი საქმე.

მინახავს და აგი კი არ მინახავს. რა დააბერებს ასეთ ხალხს. მოკვდება—მღერის, სტკივა—მღერი, ჩხუბობს—მღერის და სულ მღერის და მღერის. არ ვიცი სწორედ, გულმოსულ კაცს რა ამღერებს.

ჰოდა იმას გეუბნებოდი, როცხა სცენაზე ასე მღერის ყველა, ერთი კაცი აქეთ დგანა და პატარა ჯოხს იქით-აქეთ აქნევს. მე გადარეული მეგონა და ჩვენს ანდროს უთხარი: კაცო, ამ გადარეულს აქედან ვერ გაათრევს მეთქი... მერე იცი მან რა მითხრა?

— ეს კაცი მიუძღვება ამ წარმოდგენას...

— ჯამაგირს თუ ღებულობს-მეთქი... თურმე ღებულობს და მერე რამდენს!? თვეში მგონი ორას—სამას მანეთს აკეთებს.

— კი მარა, ვინ არის ასე დიდი კაცი? ალბად პარტიული იქნება!

— პარტიული არა იგი არ გინდა... იგი მიდღმეჩი არ ყოფილა არც ერთ პარტიაში თურმე...

ანდროს უთხარი—ახლა გასაქანი არ გაქვს, გინდა თუ არ გინდა აი კაცი გადააყენე და აი ადგილი მე მომეცი; ასეთი ადვილი საქმე ამ ქალაქში არავის ექნება მეთქი...

მარა დეიწყო სიცილი: შენ ეს არ შეგიძლიაო; ეს კაცი დიდი ჯორია...

— ვითომ რას ნიშნავს აგი?

— ალბად იმას ნიშნავს რომ დიდი ჯორია და როგორც ჯორმა იცის ჯიუტობა, ისე ეს კაციც გაჯიუტდება და თავის ადგილს არ დაგითმობსო... მე უთხარი—დიდი ჯორია თუ პაწა ჯორია, ჩემდა სულ ერთია—გადააყენე და მე მომეცი აი ადვილი საქმე-მეთქი, მარა შენც არ მომიკვდე; მან სიცილში ჩაატარა ჩემი თხოვნა.

— ალბათ არ უნდა შენთვის სამსახურის მოცემა, თვარა მაგაზე უფრო ადვილი საქმე სხვა რაღა იქნება?!

— მეც ასე ვფიქრობ.

ზმუკი.

გაზ. „მუშა"-ს
აპრილის ხელისმომწერლები
„ტარტაროზი"-ს
შემდეგ ნომერს მიიღებენ
30 აპრილს

ყველა ეკლესიები უპატრონოთ დარჩა და მათ ტარტაროზი დაეპატრონა

„მედიატორე“

„შეურაცყოფილთა“ საყურადღებოთ

ვისაც კი მოხდა ტარტაროზის
კუდი მაგარი
და შიშის გამო თავზე ადგა
თმა და ქაგარი;
ვისაც არ გიყვარს ჩაქუჩი და
მასთან ნამგალი
და ტარტაროზის თქვენ დაგესო
გულში ჩანგალი,
—ან, სულ ერთია, ჩვენს აგენტთა
მოგხდათ მათრახი,
(რაც უსათუოდ იქნებოდა
თქვენს თავზე ახი)
—შესწყვიტეთ ყველამ მითქმა-მოთქმა
ასე საზარი,
თორემ შემდეგში დაგეცემათ
კვლავ რისხვის ზარი.

—

ხშირია თქვენგან, რომ სიმართლეს
უწოდებთ ჭორებს.
სასამართლოსთვის ასახელებთ
მედიატორეს...
სასაცილოა საქციელი
თქვენი ასეთი;
(ალბათ გგონიათ **„ტარტაროზი“**
არის გაზეთი.)

—

მაგრამ ჩვენ მაინც უარს არ ვეტყვით
სასამართლოსა;
მხოლოდ ამ ქვეყნად არ გვცალია
—არ ვკარგავთ დროსა.
—და ვისაც გინდათ **გაიმართლოთ**
„უმანკო თავი“
და დაამტკიცოთ, რომ **ჭორია**
„თქვენი ამბავი“—
გთხოვთ დილით ადრე ცხრა საათზე
გარდაიცვალოთ
და რადიოთი ჯოჯოხეთში
შემოგვითვალოთ,
რომ თქვენ მოდიხართ ამ ქვეყნიდან
საიქიოსა.
(გამოატანეთ ესე ცნობა
ქარს ან სიოსა.)

—

დავსხდებით ბჭობათ სასამართლო
ჯოჯოხეთს შინა;
(თქვენთვის ერთია: იქ გექნებათ
უფასო ბინა)
რაც დაგვაკელით ამა ქვეყნად
იმას არ ვჩივი,
რადგან იმ ქვეყნად თქვენ ხართ მაინც
ჩვენი არჩივი.

ტარტაროზი.

ნისია

თუმც ასაღები არა მაქვს ბევრი,
მაგრამ ჯამაგირს დღე-დღეზე ველი.
ვაჭრებისაგან ნისია მიმაქვს,
აბაზობითა შევჭამე ძველი.

მაგრამ გუშინ კი მეფურნემ მითხრა:
— პურსა აწ ჩემგან ვერ წაიღებო;
თუ როგორ უნდა ნახარჯს გადახდა
იმას კი აწი შენ გაიგებო.

მეხორცემ ასე შემომითვალა:
— თუმცა ნათლია ხარ ჩემი შენაო,
მაგრამ დამეხსენ, არ შემიძლია
კიდევ მე შენი ხორცით რჩენაო.

რაც რომ დახარჯე იმას თუ მომცემ,
— შენ გაისწორებ ჩემთან პირსაო,
თორემ შეგხვდები და სულ მტვრად გიქცევ
მაგ უსირცხვილო ცხვირს და პირსაო.

მეწვრილმალემაც უარესი მითხრა;
— შენა ფასით დამპალი ჩირი.
შენს შემქნელ-მშობელს ისა ერჩია,
რომ გაეჩინა შენს ნაცვლად ვირი.

ცალ-ცალკე ყველას კი გადაურჩი,
გამოვეპარე ვითარცა კატა;
სწორედ ცეცხლში ვარ მე ჩავარდნილი,
თუ ბიუჯეტმა არ მოიმატა.

იმდენს მირტყამენ და იმდენს მცემენ,
რომ ვერ დაითვლის თვით ტარტაროზი,
— თუ თავის დროზე აღარა მომცემს
კუთვნილ ჯამაგირს ჩვენი კომხოზი.

ბლიკვი.

მხოლოდ სიზმრად

შუაღამე რომ გადავიდა
ატყდა ყველგან ზარის რეკა.
მღვდელმა უკვე ტანთ ჩაიცვა,
გააღვიძოს უნდა ეკა.

თითქოს ასე ეუბნება:
მაგ საბანში რაღას ძვრები.
ადე ჩქარა და წამოდი,
საკურთხებით გამოძღები.

საყდრისაკენ უკვე მიდის
ჩემი მრევლი, როგორც ფარა;
ჩვენც ავხვეტოთ შენაწირი,
დავტრიალდეთ როგორც ჯარა.

მოიკაზმეს და გასწიეს,
საკურთხების ნახეს გორა;
იქ ელპიტი მღვდელს დაეძებს,
აქ დარუხანს იაგორა.

საკურთხების მთა-გორასა
მსუნაგსავით უთვალთვალებს;
სიხარულით მათე მღვდელი
ძილში კრთის და თან კანკალებს.

და ეკა კი გაოცებით
მძინარ მათეს თავს დაჰყურებს;
აღვიძებს და გამეტებით
ხან ცხვირს უსრესს და ხან ყურებს.

პ. ობოლი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

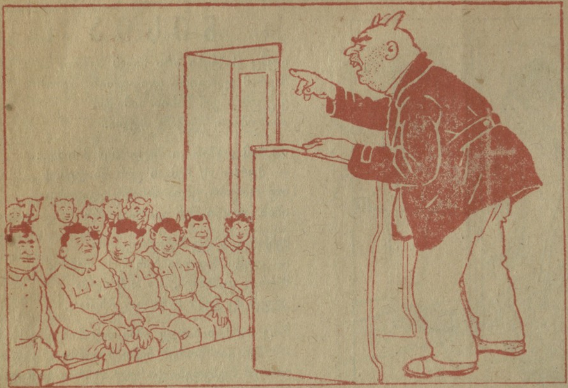

ტარტაროზი ლექციას უკითხავს ტარტაროზკომსომოლებს

წერილი სოფლიდან

ხელთ შვილდისარი ავიღე, მოვმართე ნელა ნელაო,
კარგი ხანია გათენდა, აღარსად აღარ ბნელაო.
ტარტაროზ, ტანი კარგი გაქვს, შენ შემოგნატრის ყველაო,
შენი მათრახის შიშისგან ბევრმა ითხოვა შველაო.
ტარტაროზ! მოინადირე ზღვა-ხმელი, მთა და ბარია,
ეგ შენი ჰინჭრის ქამანდი, უწყის ალლახმა, მწარია,
არ შეგაშინებს ორგულმა ბევრიც რომ მოგდოს შარია:
შენი სიცოცხლე არც ვაჭარს და არც სპეცს არ უხარია.
ტარტაროზ! გიყვარს ქალაქში პროსპექტზე სეირნობაო,
სოფელშიც მოგვევლინევი, გთხოვ გაგვიწიე ძმობაო,
რას გარგებს გვარიშვილობა თუ კუჭმა გიწყო ხმობაო,
ძლიერ ძნელია შენმა მზემ სოფლის ამბავის მზობაო.
ჩვენ მაზრის გლეხკომს, ეპოებს შემოეჩვია თაგვები,
თაროებს ბუდეთ აჩენენ (ეს კი არ არის საქები)
ეპოის გამგე სეირნობს არა აქვს საწოლ საგები,
გლეხმა ვერ პოვა ეპოში შაქარ-ფართალი საკვებ.
ტარტაროზ, ცალიერ ეპოს რა თავში ვიხლი მენაო,
სახნის-საკვეთი მინდოდა—მჭირდება ქალაქს რბენაო,
კრედიტი, ამხანაგობა ბანკმა გაგვიხსნა ჩვენაო,
შიგ გროში ფული არ არის, იქაც თაგვს უყვარს რბენაო.
ტარტაროზ! ქოხ-სამკითხველო გავხსენით სოფელზედაო
სამ-სამი კვირის გაზეთი შიგ ყრია ზედი-ზედი-ზედაო,
სახლშიაც გამოვიწერე, განათლებასა ვბედაო,
ერთ თვეში ორი მივიღე (მაქ ხომ გამოდის ნეტაო!?)
ბევრი რაღაი მოგწერო, რა სტკივა სოფელს რა შია
გზები ისეა მორთული, შიგ ვერ გაცურავს რაშია,
სტუმრად თუ მოდი მეშინის არ ჩარჩე შუა ტალახშია,
მინდოდა ქალაქს წამოსვლა, ვერ გამოვედი გზაშია.
ორშაბათ დილა გათენდა რა ავი დარი დგებაო,
თემ-საბჭოს თავმჯდომარესა აღარ სჭირდება ქებაო:
ჩვენს მასწავლებელს სჭირდება უდარნი რამე კვებაო,
თორემ უჯამაგაროთ საწყალსა სულთ სძვრებაო.

ლანჭიპა.

პატარა მესტვირული

დღეს აღდგომაა, ძმობილნო,
და მეც მოვმართე სტვირია;
ცარიელ კუჭით სიმღერა,
თქვენც იცით გასაჭირია.

—:—

მარელისიდან წამოველ,
სადგურს არა აქვს კარია.
იქაურ გლეხებს ვაკუთნე
საყდარი უმღვდლოთ მდგარია.

—:—

მატარებელში ჩავჯექი
„მანდატი“ მთხოვეს სტვირისა.
ყველა ვაგონში სკამებს ქვეშ
ბავშთან გოჭებიც ჰყვირისა.

—:—

მოვახტი მარდად „პრიცეპკას“,
გადავრჩი გვერდთა მტვრევასა.
მათხოვრებს ბავშებს აცვიათ
როგორც ადამს და ევასა.

—:—

ჩამოვხტი, გადავიკითხე
დაფაზე მისამართია:
რუსთავლის ოცდათორმეტი,
მეც იქით გავემართია—

—:—

მაგრამ დასწყევლოს წყეულმა,
საქმე მომიხდა ავია;
შინგან სახკომის მაგივრად,
საკვასეს ვტკუცე თავია.

—:—

ქებაძე რომ არ გაშავდეს
მივართვი ფიჭვის ჩრდილია;
„ევკოგრუზს“ კუჭის კატარი,
ზედ წამლად „პუდრი ხსნილია“

—:—

ბანკებს, გოსტორგებს, კოოპებს
ვსთხოვ ყურადღება მიაქციონ:
რაც მუშა ხელში ჩაიგდონ
„ბარონ-გრაფებად“ აქციონ.

—:—

ეხლა გისურვებ სულყველას
ვინც კარგ ადგილზე მსახურობთ,
პასკები ბევრი დაგეცხოთ
და ღვინოც ჩააკახუროთ.

—:—

უმუშევრებმა ილხინეთ,
ირ ჩამოჰყაროთ ყურია;
სხვებმა პასკები მიირთვან,
თქვენ სჭამეთ ხმელა პურია.

—:—

პროსპექტის მტკეპნელთ სჭირიათ
„სპეციალური გალია“,
მაგრამ ამაზე შემდეგში,
ეხლა კი აღარ მცალია.

ჩეხმა.

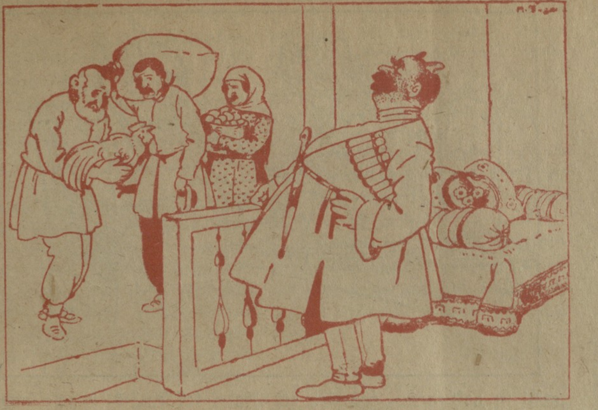

ტარტაროზი თავადის როლში

(„წარსულის კოშმარები"-დან).

ოსიკო ცულლუტაძე

იშვიათი ბეჯითი სტუდენტი იყო ოსიკო ცულლუტაძე.

ჩვეულებად ჰქონდა გვიან ადგომა, რადგან სამსახურში არ აგვიანდებოდა.

უნივერსიტეტშიც ირიცხებოდა, თუმცა თვეში ერთხელაც არ გაივლიდა მის ახლოს.

საგნების ცხრილი საწოლთან ჰქონდა გაკრული. მზის სხივებს ისე გაეხუნებია, რომ აღარ შეიძლებოდა მისი ამოკითხვა.

არც ერთი სამაცადინო წიგნი არ ჰქონდა, გარდა „ფილოსოფიის შესავალი"-სა.

ოსიკო დიდი მორიდებული კაციც იყო. მოკრძალებით სთხოვდა ხოლმე ამხანაგს იაფ ფასიან თავშესაქცევ „სემიჩკის" ხურდას და გაუდგებოდა რუსთაველის პროსპექტს.

რუსთაველის პროსპექტზე ყველა ვიტრინებში საქონლის ფასები ზეპირად იცოდა. განსაკუთრებით „ევკოგრუზის", რომელსაც არ უყვარს ხშირად ვიტრინების გამოცვლა.

ერთ დღეს ჩვეულებრივ დროზე წამოდგა. ფანჯრების გამოღებისთანავე გულწითელა ჩიტმა ორჯერ ჩაუჭიკჭიკა...

ცრუმორწმუნოების არაფერი სწამდა, მარა მაინც მიაძახა, მიჯობნიაო, რადგან უსაუზმო იყო, თუმცა სასაუზმეც არაფერი ჰქონდა!..

11 ს. იქნებოდა როცა კარის რაკუნი მოესმა, კარი გაალო და მის წინ წერილების დამტარებელი იდგა.

— უკაცრავად. ოსიკო ცულლუტაძე თქვენ ბრძანდებით?

— დიახ, მე გახლავარ.

უპასუხა ოსიკომ და სწრაფად წერილი ჩამოართვა.

პირველადვე წერილის ბოლოში ამოიკითხა: „პატივცემით ბრანწაძის ასული".

გვარი არ ეპიტნავა, შეუდგა კითხვას.

„პატივცემულო ოსიკო!"

დიდი ხანია თქვენი გაცნობა მსურდა...

უნდა გამოგიტყდეთ—თქვენ მე ისე დამატყვევეთ, რომ თქვენი გაცნობა მინდა.

გთხოვთ დღეს სრულ 7 საათზე გამოხვიდეთ „სახელმწიფო ოპერას"-თან. შესავალ კარებიდან მარცხნით. ჩემი ნიშანი იქნება ჩულქის გასწორება.

გელოდებით.

პატივცემით ბრაწაძის ასული".

ოსიკომ დაათავა კითხვა და ჩაიცინა.

სრულ 7-ზე ოსიკო ატუზულიყო ოპერის თეატრთან.

დიდი ხანი არ გასულა და ელექტრონის სინათლეზე დაინახა მისკენ მომავალი ქალი.

ქალმა გაისწორა ჩულქი და აიმართა... ოსიკომ ველარ მოითმინა და მიესალმა.

— უკაცრავად, ოსიკო ცულლუტაძე გახლავარ.

ხელი გაუწოდა... ქალმა გაკვირვებით შეხედა, და ბოლოს იძულებული იყო ხელი გაეწოდებია...

ქალმა ზრდილობიანად დაემშვიდობა. ოსიკოს იმედი არ დაუკარგავს—ფიქრობდა ალბად ის არ იყოო.

უცებ გვერდით ამხანაგი მიესალმა.

— გამარჯობა ოსიკ! აქ რას უცდი?

— „ღმერთო ამოაგდე ამის ოჯახი, ესეც რაღას ამეტორღიალა"?!

გაიფიქრა გულში ოსიკომ და ამხანაგს ხელი ჩამოართვა.

— რას უნდა უცდიდე? დაილოცოს რუსთველის პროსპექტი, რამდენ უსაქმო ხალხს იტევს? ბევრი სიარულით დავიღალე, ჩამოვისვენებ და ეხლა კი სახლისკენ გაუყვები.—

ისეთი კილოთი დაათავა ოსიკომ, რომ ამხანაგიც დას[illegible].

— წინ წყალი, უკან მეწყერი, შუაში შენ გამოემწყვერი... რა დროს შენი აქ მოსვლა იყო? სოდომგომორით შენი თავი. იქნება შენი აქ ყოფნით ქე დამიკარგე ლუკმა.—

მიალაპარაკა ოსიკომ, ერთიც ლაზათიანაც ამოიოხრა და გაერთო ფიქრებში..,

რა ექნა? გული უკვდებოდა, მარა მისი ბრანწაძის ასული არსაიდან გამოჩნდა...

—

ასე დამთავრდა ოსიკო ცულლუტაძის დღიური. მან დღესეც არ იცის წერილის ავტორის ვინაობა.

ყველა ფაკულტეტი დავლილი აქვს. სამწუხაროდ დღესაც პირველ კურსზე ითვლება.

დამზადებული აქვს ყველა საგნები, ვფიქრობთ ერთში მაინც ჩააბარებს. სახელდობრ „ფილოსოფიის შესავალში", რომელშიც ერთი თავიც არ გადაუკითხავს.

უკილ-მიკილი.

კუპლეტები

(ოზურგეთისათვის)

მცირე მაზრის კვალობაზე
ოზურგეთიც ქალაქია:
ხუთიოდე მეწაღე ჰყავს,
სამი-ოთხი დალაქია.

—

ეს ქალაქი თავს იწონებს
კოოპერაციებითა.
გამგეობა ავად არის
ცხელებით და ციებითა.

—

ყველასათვის ცნობილია
აქაური საფინგანი.
ჯამაგირს აქ თავის დროზე
ვერ მიიღებს ჩვენთაგანი.
თუ კასაში ფული არის
თვით იციან მისი განი.
მუშამ უნდა მოითმინოს,
სხვა არ არის გასაქანი.

—

ჯამაგირი თუ არ გვყოფნის
ჩვენთვის ისიც საყოფია.
ეხლანდელი ჩვენი კლუბი
წინად საყდრად ნამყოფია.

კრება გახსნის ილარიონ,
გაგვაცინებს პროკოპია.
ზოგს სახრავი მეტიც კი აქვს,
მაგრამ ვინ გაგვაყოფია.

—

კავშირების გადასახადს
სწრაფად იღებს პროფკავშირი.
მარტო სიტყვის სარახუნოთ
კრებებიც კი არის ხშირი.
სიტყვა სხვაა, საქმე სხვაა
შუაში უძევს დიდი ჩხირი.
საქმეს მაინც ვერ უშველი
რომც დააღო დიდზე პირი.

—

ოზურგეთში მაღაზია
გაუხსნიათ ინვალიდებს;
მაგრამ მათში უფრო ვხედავთ
ჩარჩებსა და ვაჭრებს დიდებს.
ჯერ ცოტა აქვთ საქონელი,
მაგრამ (ვფიქრობთ) გაადიდებს.
ის არ ვიცით, მის მოგებას
თუ ჯიბეში ვინ ჩაიდებს.

—

მთელი მაზრა მოიფინა
მრავალგვარი გლეხკომებით.
კერძო ვაჭრებს ვერას ვაკლებთ,
მაგრამ ეპოს ვეომებით.
თავმჯდომარე ახალია,
ვიხსენიებ ჯერ მას ქებით.
(წინანდელი გავასუქეთ
კარაქით და ნაზუქებით).

„ხალასტოი“.

შარადა

ქვაბს რით ათეთრებს მკალავი
დამისახელეთ ჩქარადა;
წინ ერთი ასო დავაკლოთ,
თუ გვინდა შესდგეს შარადა-
და რაც დარჩება დაწერეთ
გახსოვდეს, ძმაო, მარადა.
(თუ იგი დაგავიწყდება
აღარ შედგება შარადა).

—:—

სიტყვა „თქვენ“ გადამითარგმეთ
რუსულ ენაზე ჩქარადა
და მიუწერეთ პირველსა,
ასე თხოულობს შარადა.

—:—

რა შეგვიძლია ვიხმაროთ
სიტყვა „ვაჟი“-ს ნაცვლადა?
ქალის მაგივრად—ასული,
ვაჟისა თქვენ სთქვით მართლადა.

—:—

ეს სიტყვაც მათ მიუმატეთ—
და უკვე შესდგა შარადა;
თუ მოიფიქრებთ—მიიღებით
ვით ორჯერ ორსა ჩქარადა.

—:—

ამ გვარის მასწავლებელი
ეკუთვნის შრომის სკოლასა;
გაკვეთილის დროს წოწაფეთ
გარს შემოიევს გორასა.

ტარტაროზი სადილობს

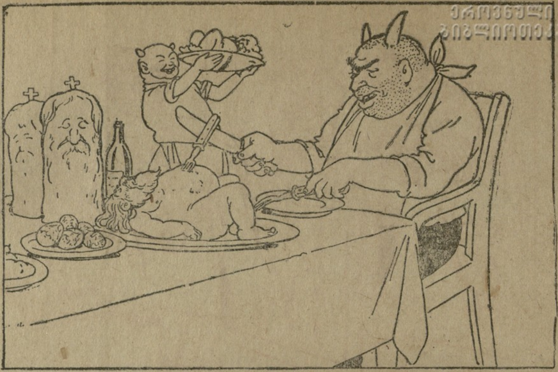

ვაჰხ! რა გემრიელია. რატომაც არ იქნება, მან შესჭამა მთელი სოფელი

სკოლაში შუასა ადგილსა
წამომჯდარია სკამზედა;
ფეხზე ჰკიდია რა ხდება
მის ცოტა იქით განზედა.
ზოგი ჰიდაობს და ზოგიც
დუელში იწვევს ერთმანეთს.
ის ყურს იყრუებს სიტყვებით;
—მე ხომ ვასრულებ ჩემს საქმეს—

—:—

უცებ მოესმა ხმა მძლავრი
რევიზაა ჩქარაო.
აუკანკალდა მას გული,
თვალთაგან ცრემლი ღვარაო.
—თქვენ გენაცვალეთ, ბიჭებო,
არ შემირცხვინოთ გვარიო,
თქვენ-თქვენს ადგილას ისხედით
ვითა ჭკვიანი ცხვარიო.
მოვედით დღესა მეორეს—
მკლავზე შეუბამს შავიო.
სტიროდა—ცოლი მომიკვდა,
აწ რაღად მინდა თავიო.
ჩვენც ეს სიმართლე გვეგონა,
ვისხედით განაბულები;
რევიზიამაც შეგვაქო
სწავლისათვით ერთგულები.
რა წავიდა—სიხარულით
მაღლა ჰერში აარტყა თავი
და მაშინვე შემოიძრო
ცოცხალ ცოლზე გლოვის შავი.

„სოლ—სამ“.

სატარტაროზო

ხაშური. სადგურის უფროსმა განკარგულება გასცა, რათა ბილეთების მთელი შემოსავალი ჩაებაროს ხაშურის მოლარე მ. კიკნაძეს, რომელსაც მეტად უყვარს **ჩაყლაპვა.** ამჟამად იგი იმყოფება სამშობიარო **ჩეკაში.**

ბორჯომი. საკონფლიქტო კომისიამ დაადგინა: ჯამაგირი ყველას მიემატოს, გარდა გრძელ ცხვირიანებისა.

იქიდანვე. საავარაკო სეზონის მოახლოვების გამო დანიშნულია შვიდი ვირი პორტფელების გადასაზიდავად.

ბოლოზა.

სოფ. ხაზანი (შორაპნის მაზრა) ორი მასწავლებელი: ვაჟი (გლეხია) და ქალი („აზნაური“) ერთმანეთის თანხმობით დაქორწინდენ, რამაც დიდი მითქმა-მოთქმა და აურზაური გამოიწვია თავად-აზნაურთა ბანაკში. ამბობენ—როგორ გაგვიბედა ყაზახმა ჩვენი ქალის წაყვანაო. აისხეს იარაღი და მასწავლებელზე იერიში მიიტანეს. პირველი შეტევა უნაყოფოდ ჩაიარა; აზნაურები დიმარცხდენ; მაგრამ ბოლო დროს ქიათურიდან ამ საქმისათვის საგანგებოდ გამოიწვიეს „მთავარსადრალი“ **მინიკა** (მოძველებული ბარიშნაა აზნაურთა ბანაკიდან), რომელიც შეუდგა ახალი რაზმების შეგროვებას ხელახალი შეტევისათვის.

მართალია **ქ-ნი მინიკა** დიდათ დახელოვნებულია ასეთ საქმეებში, მაგრამ მისი დამარცხებაც მოსალოდნელია, რადგან მისი რაზმი შესდგება გაფხეკილ და გაძვალტყავებულ ყოფილ თავად-აზნაურებიდან, რომლებიც სურსათ-სანოვაგის ნაკლულოვანებას საგრძნობლად განიცდიან; ამას კი ომში უმთავრესი მნიშვნელობა აქვს.

— **საშინელი ავადმყოფობა გავრცელდა თემში.** ავადმყოფობას ჰქვია: **სურვილი ალმასკომის თავმჯდომარედ ყოფნისა.**

მაზრიდან ჩამოსულმა ექიმებმა ამ სენს ვერა გაუგეს რა; იგი თანდათან ძლიერდება და ეპიდემიურ ხასიათს ღებულობს. საჭიროა დროზე ზომების მიღება, თორემ ეს ავადმყოფობა დიდ ზარალს მოუტანს თემს.

ნიამი.

ქუთაისი. მილიციას დავალებული ჰქონდა მიელო სასტიკი ზომები ქუჩებში მოსეირნე ღორების წინაალმდეგ, რომლებიც ანგრევდენ ისედაც დანგრეულ ქუჩებს. ღორებმა განაცხადეს, რომ ისინი ეხმარებიან ალმასკომს, რომელსაც ნაკლები ხარჯის გაღება მოუწევს, თუ ქუჩების შეკეთებას შეუდგება, რადგან ქუჩების შესაკეთებლად საჭიროა ჯერ მათი მოშლა-დანგრევა, რაც დიდ მუშაობას და ხარჯს თხოულობს, და ისინი კი (ღორები) ამ საქმეს უფასოდ აკეთებენ, რითაც ეხმარებიან ალმასკომს.

ალმასკომმა მოიწონა ღორების წინადადება და განკარგულება გააუქმა, მაგრამ დავიწყების გამო მილიციას ვერ აცნობა ამის შესახებ, რასაც მოჰყვა სამწუხარო შედეგი: 30 მარტს ერთ უბანში მილიცია პირისპირ შეხვდა ღორების რაზმს და აუტეხა სროლა. ღორების მხრივ მსხვერპლი სამია. დამარცხებული ღორები სხვა უბნებს შეეფარენ. ხდება ყველა ქუჩებში მოსეირნე ღორების მობილიზაცია, რის შემდეგ მოხდება გენერალური ბრძოლა. შედეგს გაცნობებთ.

კიკ.

ჯურუყვეთი. დაარსებულია ლოთობის უცოდინართა სალიკვიდაციო კომისია **დავით** და **გიორგის** მეთაურობით. კომისიაში შედის აგრეთვე ალმასკომის შემადგენლობა. მეცადინეობა სწარმოებს დილიდან საღამომდი. ვინც არ შევა ლოთობის უცოდინართა სალიკვიდაციო წრეში, ისინი მიჰყავთ ძალით. სასჯელად ორ ჩაის ჭიქა არაყს გადააცეცხლიებენ და ჯარიმად ახდევინებენ მთელ დახარჯულ თანხას. ამ ზომებით, იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ახლო ხანში ლოთობის უცოდინარი აქ არავინ იქნება.

ხუშტური.

„**ქუთაისი.** ვალიკოს გაცილება დიდი ამბებით მოხდა. ამხანაგები სავსე გულებით და ჯიხვებით გამოვიდენ ქუჩებში. გაცილებამ დღესასწაულის ხასიათი მიიღო.

გამოთხოვებისას ტოლუმბაშმა აცრემლებული ხმით მიმართა დამსწრეებს.

ამხანაგებო! დღეს ჩვენ ვემშვიდობოდით ჩვენს სახელოვან ვა-ლი-კოს... ხარბმა და გაუმაძღარმა თბილისმა, იგი ჩვენ ხელიდან გამოგვაცალა. დღეს **სტირის სვირი, ბაღდადი, ხვანჭკარა,** და ამათ უბედურებაზედ ზეიმობს და ნეტარობს **კახური,** რადგან მისკენ მიდის ჩვენი ვა-ლი-კო.

მაგრამ, ამხანაგებო, ჩვენ არ ვარ ჩვეული ცრემლი ვღვაროთ. ამხ. ვალიკო არ გადაუხვევს მის მიერ ერთხელ არჩეულ სწორ გზას, არ უღალატებს ჩვენს ამხანაგობას და სადაც არ უნდა იყოს იგი, ყოველთვის თავის სიმაღლეზე იქნება.

გაუმარჯოს ჩვენს ვალიკოს...

მშვიდობით ამხ. ვა-ლი-კო“.

ვალიკოს უნდოდა საპასუხო სიტყვაში მადლობის გადახდა, მაგრამ ამ დროს უეცრად შემოვარდნილმა ჯიხვმა, რქა ჰკრა პირში და ენა დაუზიანა.

— **ჰორიკანობის** ყრილობა მოწვეულია კოოპერაციის კლუბში. დელეგატების ლაპარაკი რადიოთი გადაეცემა მთელ საქართველოს. წინასწარი მუშაობა უკვე დაწყებულია.

ჰანიძალი.

ოზურგეთი. საავადმყოფოში აღმოჩენილია ბაღლინჯოების შეთქმულება. ხშირად ხდება მათი აჯანყება. აჯანყებულები საგრძნობ ძალას წარმოადგენენ და დასუსტებული ავადმყოფები მათ იერიშებს ვერ იგერიებენ. ბრძოლას პარტიზანული ხასიათი აქვს. დაცემა ხდება ღამ-ღამობით; დღით მიიმალებიან. ავადმყოფებმა მიმართეს საავადმყოფოს ადმინისტრაციას დასახმარებლად, მაგრამ უკანასკნელმა დახმარებაზე უარი განაცხადა, რადგან **ნეიტრალობას** ვერ დაარღვევს.

ზემო-თავსურები (გურია). კოოპერატივი სამი წელიწადია [illegible]ია. შიგ მომწყვდეული და [illegible] თაგვები დიდ გაჭირვებას განიცდიან სიმშილობის ნიადაგზე. რადგან ადგილობრივი საბჭო მათ ყურადღებას არ აქცევს, ამიტომ

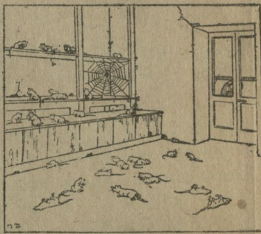

გადასწყვიტეს საჩივარი აღძრან ცენტრში.

იქიდანვე. თუმცა წოდება გაუქმდა, მაგრამ აზნაურის თხებს მაინც დიდი მოწონება აქვთ. სასწავლებლის ეზო მათთვის მუდამ გაშლილია. გამგეც დიდი პატივცემით ეპყრობა, რადგან თვითონაც „აზნაურია“.

მნახველი.

ნიგვზიანი. დიდი ვაივაგლახით მოსემ დაასრულია „საექიმო კურსები“ და ამ ჟამად აფთიაქი გახსნა თავის საკუთარ ჯიბეში. ამბობენ: მოსე ფერშალი მოსე მწორალზე უფრო გულკეთილია, რადგან იგი წამლობაში ერთ ძროხაზე მეტს არავის ართმევს.

ლამისპირელი.

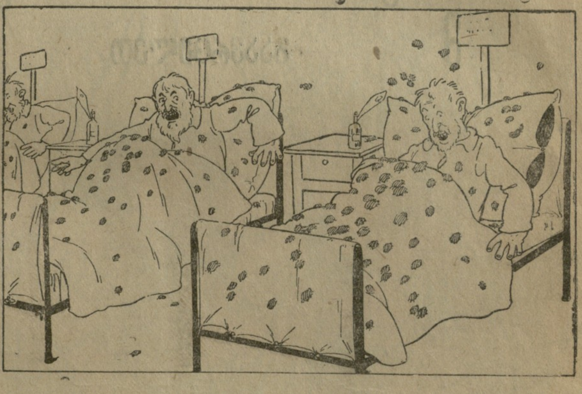

ოზურგეთის საავადმყოფო

იქიდანვე. ტარტაროზის განკარგულებამ გასჭრა და ამჟამად ვანო, რომელიც საჭიროებდა ვანებს, მოთავსებულია „ვირის აბანოში“.

— **ტიტიკო,** რომელმაც ამას წინად ასი მანეთი მოულოდნელად გადაყლაპა, ქალბატონ ბიძიაშვილმა მოარჩინა და ისევ შეუდგა სამსახურს.

ყირიმტარტარი.

ხარაგოული. რადგან წითელი სასადილო მოსპობს მიკიტნებს და მოქეიფეებს, რითაც მთავრობას შემოსავალი მოაკლდება, ამიტომ გლეხკომმა ადგილობრივი წითელი სასადილო იჯარით გადასცა დიდ სტაჟიან მიკიტნებს და ამგვარად „**ხარაგოულის გლეხთა დამხმარე კომიტეტის სასადილო**“ დარჩა მიკიტნების დამხმარე.

ჩხერელი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მ გამოიწერეთ ა
უ შ
შ უ
წაიკი ა | გაზეთი | მ თხეთ
შ უ
უ შ
მ გაავრცელეთ ა

სარედაქციო კოლეგია

მთავლიტი 604 პირველი სტამბა პოლიგრაფიულ გაე. ს. მ. უ. ს. ტირაჟი 12.000.